נדרים דף ג׳ (בדברי הר״ן סע׳) (תשע״ה)

תלק״ל

והבאנו בגליון נדרים שם, בענין למחלוקת הר״ן והרשב״ן, הן לפי המחנ״ו, דאם פלוגתייהו אי אמירה לנכרי היו באמירה להדלק כאן הרגש, ואיהו שי׳ הר״ן, ולכן הנדר נאמר בשאינם לנכרי ונעשה ממון עניים, והספק אי יש יד לנכרי אי לא) הוי ספק ממון ולקולא, אולם הרשב״ן סל״ד דלאו באמירה להדלק בנכרי, נמצא דהנדר הוי לחתן לעניים, והשתא ספק דידן הוי ספק איסור בלי יחל לחומרא. והנ״מ איך נרגש המחנ״ו שי׳ הרשב״ן בספק אי יש יד לנכרי, והוי היתר נמצא ממון עניים, והשתא הוי ספק ממון ולקולא.

והבאנו בסוף הקה״ו באופן אחר, דפלוגתייהו דבאמירתו הכי לנכרי כוונתו להנאת ממון עניים, ולרש״י אמירה בנכרי באמירה להדלק, ולפי שי׳ הרן דהוי ספק ממון. והרשב״ן סל״ד כוונתו בנדרו אם לחתן לעניים, והשתא הוי ספק איסור דבלי יחל לחומרא. אלא דהוי בפלוגתא הראשונים והרא״ש, אי״ש.

ויהי איך שהוי מן הר״ן של הרשב״ן מצד דחולין, והתם איירי בספק לקולא, והתם גם הרשב״ן סבר לקולא דהוי ספק ממון, ולא התם איסור בלי יחל כלל, תצ״ל דהר״ן לגבי ברשב״ן פסק אחר לגמרי. וכן מהוי מן של הרשב״ן מעיקר טעם שלו דאמרי, דהוי ס׳ ממון, והתם ליכא בלי יחל וכמו שהבאנו בגליון.

ובל״ד דהר״ן לגבי ברשב״ן, דהוי דבסוגיא הבאה לגבי קנאה ובכורה, לחומרא, משום דהוי באמ״ח חולין לגבי חולי נמלים, בספק לקולא לקולא, משום דבכל שאלה ותן לו, דגם

ספק לקט לקט, אלא דהוי ספק ממון ולקולא, ובכל אופן בחזקת הגלות, ספק לקט לקט
משום בדרך משלקת ומן לו, הן הבא, בנידון הספק אי יש יד לגוי ולבעלה אי לו.
ופשוט להרשב"ם, דהוי דאורייתא שם קנה בחזקת חולב, פרה בחזקת טהורה, אין הבוונה בלא
דהוי ספק דהגלה נסתכן לגוי ואין לגתה, אי מן הלקט אי לו, אלא לומר דהשבולת הוי
יש לה חזקת חולב, אולם נתרשל בשם דנתחייב בעיקר הלקט, נתחייב גם כן
בספק לקט נתחייב לעניים, משום בדרך משלקת ומן לו. ומאחר אם שנתגייר ולוי
ידוע מתי נשחטה, הרי הספק הוא שאולי לוי נתחייב כלל באמצע, דשמא הי' עכו"ם
בשעת השחיטה, ובזה ליכא בדרך משלקת ומן לו, וצריך הבוונה פרה בחזקת טהורה.
ולפי זה הרמב"ם דיפן, כון דנתחייב בעיקר הגזה, דון הספק כבר בעיקר, אבל
בדרך משלקת ומן לו, ולכן בספק הרשב"ם הבא לחולין. (ובזה דהרי הבא מייתי
דבאמת המשנה הי' שלוה גזה ואמר הן לגוי). ולפי מעשה עני של דמאי, הוא דלא
בדרך משלקת, אבל כון דמיב' אה מעשרין, ומדברן חיוב, ליכא דינא דבדרך משלקת, ומי' בגזה.
והן אמת אל הרשב"ם, דאם דליכא הבא חזקת חולב, ולא נתחייב אבל בדרך משלקת
ומן לו, אלא סוברי הן דבוונת הגמ' שם קנה בחזקת חולב הבוונה דבר אחר
הרי איכא התם ודאי לקט, והספק הוא אם השבולת אם היו מן הלקט או
לא, אבל אמ' בדרך משלקת ומן לו, משמע פרה, דהספק הוא אם נתחייב
בכלל בודאי. ובמו שהבאנו הנמשך הנה בגלל הבא, דאם הבא, ספק אי
יש יד לגוי ולבדקה, דהספק הוא אי הוי גזה או לא, לא בדרך משלקת
ומן לו. ~~אלא דאם הן אם הנמשך קנה בחזקת חולב הרשב"ם לאמר,~~
~~אלא דאם בדרך משלקת ומן לו נאמר לפי מעשה עניים כמון לקט~~